

Högtider året runt

Kultur är inte något statiskt utan förändras genom historien. Den här uppgiften kan bland annat fungera som ingång till att synliggöra kontinuitet och förändring utifrån några exempel på högtider i Sverige. En del av dagens högtider har olika lång historia, och en del av historiens högtider firar vi inte längre.

I den här uppgiften tränar eleverna:

- **Fakta och begrepp**
- **Källkritik och källtolkning**
- **Historiebruk**

Instruktion till uppgiften

- Uppgiften utgår från 12 historiska källmaterial som representerar varsin högtid som firats i Stockholm genom historien.
- Uppgiften passar att göra i mindre grupper, ca 2-3 elever, med gemensam genomgång i helklass.
- Skriv ut källmaterialen så att varje grupp får en egen uppsättning.
- De 12 materialen finns som powerpointpresentation i lektionsförslaget.
- Eleverna ska tolka källorna och lista ut vilken högtid var och en representerar, och därefter placera ut högtiderna i den ordning de firas under året. De behöver alltså själva tolka eller lista ut vilken högtid respektive material representerar och placera dem i rätt ordning från januari till december.
- Gå igenom årshjulet med högtiderna tillsammans.
Tips! Rita upp en tidslinje från januari till december på tavlan. Låt en grupp börja med att placera ut högtiderna i den ordning de kommit fram till, exempelvis med magneter på tavlan. ”Lås fast” de högtider som hamnat på rätt plats och ta ner övriga. Låt turen gå över till en annan grupp som får en ny chans att sätta ut de oplacerade materialen. Upprepa tills varje högtid sitter på rätt plats.
- Samtala utifrån diskussionsfrågorna om urval, kontinuitet och förändring.

Stockholmskällan**Om materialet till övningen, se powerpoint**

Nedan presenteras de 12 källmaterialen och högtiderna kort. Källmaterialen som representerar de olika högtiderna ligger också i en powerpointpresentation där materialen har samma numrering som i tabellen.

Nr	Material	Tidpunkt
1	Präster skriver till kungen att judar firat lövhyddofesten sukkot 1685. Lövhyddan ska symbolisera de tillfälliga bostäderna under flykten från Egypten. https://stockholmskallan.stockholm.se/post/35362	september/oktober 15-22 tishré i judiska kalendern
2	Foto från lövmarknaden vid Riddarholmskanalen på 1890-talet. Grönska fördes till Stockholm för att pynta för midsommar. https://stockholmskallan.stockholm.se/post/32402	juni dagarna före midsommar
3	Litografi över julmarknaden på Stortorget i Gamla stan, 1873-1875. https://stockholmskallan.stockholm.se/post/32431	december julafton 24 december
4	Foto från Östermalmstorg där det går att köpa påskris , 1960-1969. https://stockholmskallan.stockholm.se/post/16128	mars/april 22 mars-25 april
5	Stillbild från film som visar en halloweenfest på Stockholms högskola 1954. https://stockholmskallan.stockholm.se/post/34719	oktober 31 oktober
6	Foto från Valborgsmässoafton på Skansen, med brasan i bakgrunden, 1944. https://stockholmskallan.stockholm.se/post/14498	april 30 april
7	Foto på Stockholms lucia Solveig Hedengran 1928.	december 13 december
8	Foto som visar firandet av Gustav Adolf-dagen 1906. Uppmärksammandet av kungens dödsdag blev populärt under det nationalistiska sena 1800-talet, och i Göteborg firas stadens grundare med en särskild bakelse sedan 1854 då konditor Rubenson lanserade sin version. https://stockholmskallan.stockholm.se/post/2144	november 6 november

Stockholmskällan

9	Akvarellmålningen visar firandet av Bellmandagen på Djurgården vid mitten av 1800-talet. Firandet började (och sker fortfarande, fast i mindre skala) med att en staty av Carl Michael Bellman (1740-1795) avtäcktes vid Bellmansro. https://stockholmskallan.stockholm.se/post/9078	juli 26 juli
10	Dagboksanteckning från fettisdagen 1915 av Maja Bergh, dotter till konstnären Richard Bergh och Gerda Bergh, medlem av nätverket Tolfterna som kämpade för demokratisk samhällsförändring i början av 1900-talet. https://stockholmskallan.stockholm.se/post/29770	februari/mars 3 februari-9 mars
11	Förordning från den högste makthavaren i Stockholms stad, överståthållaren, som förbjuder smällare och skott vid nyårsfirandet 1721. https://stockholmskallan.stockholm.se/post/30307	december/januari 31 december - 1 januari
12	Foto som visar dans runt midsommarstången på gården till Johannes Brandstation 1912. Midsommarstången är <i>majad</i> , alltså klädd i lövverk och grönska, därav också ordet "majstång".	juni egentligen 23 juni, sedan 1953 kan den infalla 19-25 juni.

Facit till uppgiften**Januari:** nr 11 (nyårsdagen)**Februari/mars:** nr 10 (fettisdag, semmeldagen)**Mars/april:** nr 4 (påsk)**April:** nr 6 (Valborgsmässoafton)**Juni:** nr 2 (lövmarknaden)**Juni:** nr 12 (midsommarafton)**Juli:** nr 9 (Bellmandagen)**September/oktober:** nr 1 (lövhyddofesten, sukkot)**Oktober:** nr 5 (Halloween)**November:** nr 8 (Gustav Adolf-dagen)**December:** nr 7 (Lucia)**December:** nr 3 (julmarknaden får representera julafton)

Diskussionsfrågor

1. Källkritik

I den här uppgiften har 12 källor valts ut för att berätta om högtider som människor har firat i Stockholm genom historien. Urval och bortval påverkar vår berättelse om historien.

1. Vilka högtider saknas, tycker du?
2. Hur förändras historieskrivningen om vi lägger till de högtiderna?

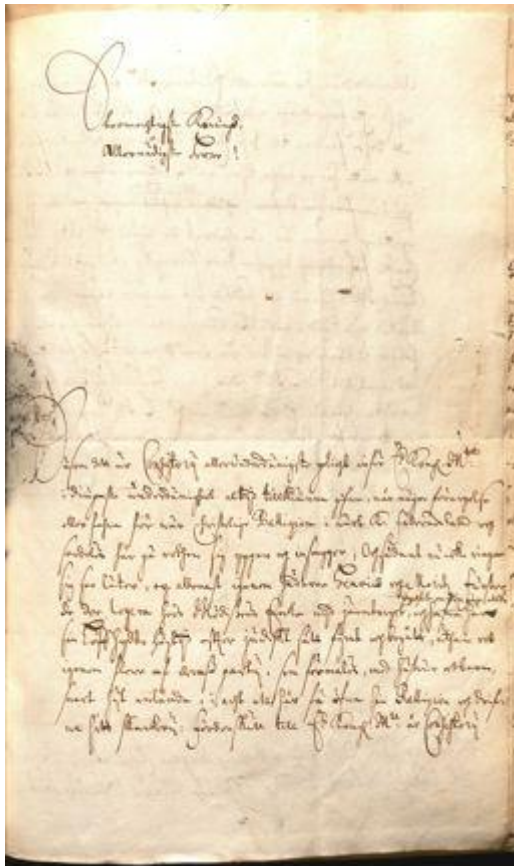
2. Kontinuitet och förändring

Kultur är inte statiskt, utan förändras hela tiden.

1. Vilka av de 12 högtiderna kände du inte till sedan tidigare?
2. Vad är likt och vad har förändrats i vilka högtider vi firar och hur vi firar dem jämfört med idag? Utgå från dig själv när du svarar.

Stockholmskällan

1.

Stockholmskällan

2.

Stockholmskällan

3.

Stockholmskällan

4.

Stockholmskällan

5.

Stockholmskällan

6.

Stockholmskällan

7.

Stockholmskällan

8.

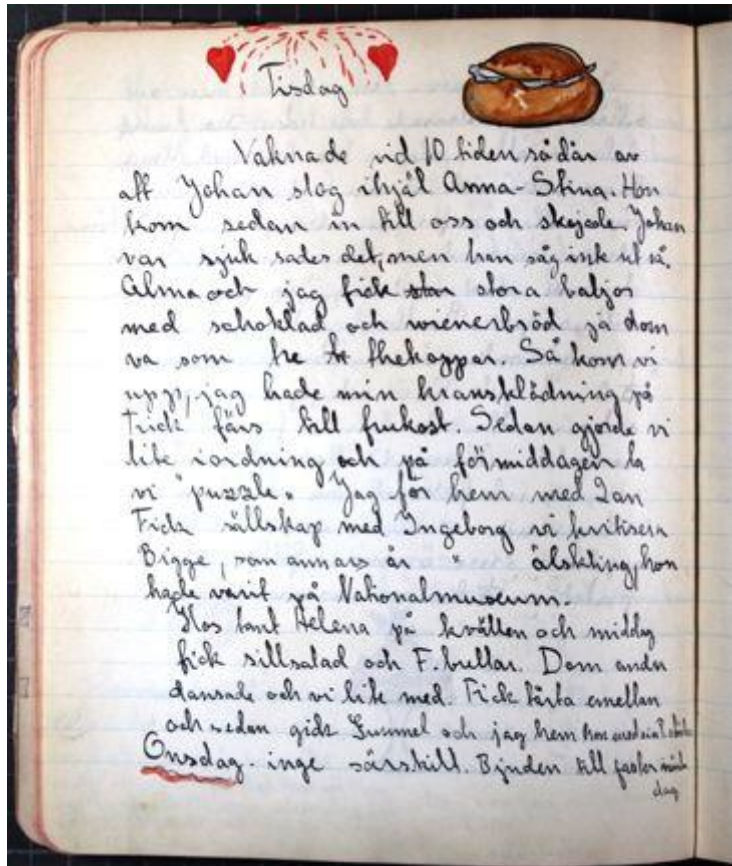
Stockholmskällan

9.

Stockholmskällan

10.

Stockholmskällan

11.

Stockholmskällan

12.